



2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

Yeni Dönem Türkiye Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler

第二届土耳其中国论坛

新时代的“土-中”关系:机会与挑战并存



www.ciis.org.cn



TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

www.tasam.org

2. TÜRKİYE - ÇİN
FORUMU



第二届
土耳其中国论坛

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU

“Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler”

(22 Mayıs 2017, İstanbul)

Türkiye 80 milyonluk nüfusu, büyüyen ve gelişen ekonomisi, Afro-Avrasya ana kıtası ortasında sahip olduğu jeostratejik konumu, Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile sahip olduğu tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda gittikçe artmakta olan aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden biri olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile uluslararası alanda gittikçe önem kazanan bir aktör haline gelmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti ise yüzölçümü, 1,3 milyar’a yaklaşan nüfusu, sanayileşme ve teknolojiye elde ettiği ilerleme, büyüyen ve gelişen ekonomisi, doğal kaynakları, Birleşmiş Milletlerdeki veto gücü, Şanghay İşbirliği Örgütü içindeki yeri ve dış politikada geliştirdiği stratejilerle hızla büyüyen ve dünyanın ortaklık kurmak için yoğun çaba sarfettiği bir güç haline dönüşmüştür.

Türk - Çin İlişkileri İpek Yolu vasıtasıyla çok köklü bir tarihi arka plana sahip olup, M.Ö. 2000'lere dayanmaktadır. İkili temaslar, İpek Yolu vasıtasıyla 1400'lere kadar yoğun şekilde canlılığını korumuştur. Bununla birlikte, iki ülke arasında diplomatik ilişkiler Soğuk Savaş dönemi zorunlulukları nedeniyle ancak 1971 yılında tekrar tesis edilebilmiştir.

Çin'in 1979 yılında dışa açılma politikasını başlatmasının ardından, Türkiye ile Çin arasında üst düzey ziyaretler de gerçekleşmeye başlamış, ancak 1985'ten sonra istikrarlı süreç takip edilememiştir. Türkiye-ÇHC ilişkileri, siyasi ve ekonomik olarak 2003'te ivme kazanmış, 2009'dan itibaren de her alanda optimum seviyeye ulaşmıştır. 2010 yılında iki ülke Başbakanları'nın onay verdiği stratejik işbirliği belgesi ile ilişkiler ayrı bir boyuta yükselmiştir.

Türkiye ve Çin, Orta Asya ve Orta Doğu da **jeopolitik ve güvenlik alanlarında** ortak çıkarlara sahiptirler. **Enerji güvenliği ve gittikçe artan terörist faaliyetler** göz önüne alındığında, bu bölgelerde barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarları için gereklidir.

Türkiye ve Çin'in son dönemde yakaladıkları büyüme hızları her iki ülkeyi **ekonomik anlamda da birbirlerini daha fazla dikkate almaya zorlamaktadır**. Çin için Türkiye Balkanlar ve Avrupa'ya bir çıkış kapısı, Ortadoğu ve Orta Asya'da iyi bir ekonomik ortaktır. Türkiye ise Çin'i siyasi, ekonomik ve güvenlik ile ilgili alanlarda karşılıklı ilişkilerin güçlendirilmesi gereken bir partner olarak görmektedir.



www.cils.org.cn



www.tasam.org

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU



第二届 土耳其中国论坛

Türkiye Asya ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da Çin'in işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. Bu bağlamda Türkiye ŞİÖ'ye büyük bir önem vermektedir. Nitekim, ÇHC, RF ve diğer üye ülkelerin desteğiyle, Türkiye Pekin'de düzenlenen son zirvede örgüte diyalog ortağı olarak kabul edilmiştir. Bu sayede, Türkiye, uluslararası ticaretten güvenlik işbirliğine kadar pek çok alanda ilişkilerini daha iyi bir noktaya taşıyabileceğini düşünmekte ve ASEAN gibi uluslararası örgütlerle ilişkilerini yoğunlaştırmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti, 2003 yılı Ocak - Haziran dönemi itibarı ile Japonya ve G. Kore'yi geçerek Asya - Pasifik Ülkeleri arasında Türkiye'nin **en büyük ticari partneri** haline gelmiştir. Ticaret hacminin artmasına paralel olarak, iki ülke arasındaki ilişkiler ivme kazanmıştır.

Türkiye - Çin ilişkilerindeki **en önemli sorun dış ticaretteki makasın Çin lehine gittikçe açılmasıdır**. Bu durum ekonomik ve ticari ilişkilerin Hükümetler düzeyinde mercek altına alınması sonucunu doğurmuştur. Dış ticaretimizdeki makasın giderek Çin lehine açılması Çin tarafından kaynaklandığı gibi Türk tarafından da kaynaklanan bazı nedenler mevcuttur.

Çin'in dış ticarete kendine özgü avantajları yanında, Türk işadamlarının bu ülkeye yatırım yapma konusunda çekingen davranmaları da sorunu derinleştirmiştir. Ancak son üç yıllık dönemde gerçekleşen üst düzeyli ziyaretlerde ÇHC'li devlet adamları Çinli şirketleri Türkiye'de yatırıma teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Bu ifadenin kuvveden fiile dönmesi beklenmektedir. ÇHC ayrıca Türkiye'deki enerji ve altyapı projelerine avantajlı finansman imkanları sunmaya başlamıştır.

Türkiye Kıbrıs başta olmak üzere diğer uluslararası sorunlarda BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi olan Çin'in desteğini almaya çalışmıştır. Geçmişe göre ÇHC, Kıbrıs da dahil ülkemizin hassasiyet duyduğu konularda daha duyarlı bir tavır almaktadır. İzleyen dönemde Türkiye'nin uluslararası platformlarda artan etkisine paralel olarak BM, G-20, CICA, ASEAN ve ŞİÖ gibi örgütler bünyesinde iki ülke arasında siyasi, ekonomik, kültürel ve güvenlikle ilgili alanlarda işbirliği imkanı zemini daha da güçlendirilebilecektir.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirmektedir. Bu noktada **olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Çin ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bunun için de askeri ve kültürel boyut ayrı bir önemi haizdir.**

Bu noktada, her yıl dönüşümlü düzenlenmesi planlanan **Türkiye - Çin Forumu**'nun amacı, sorun alanlarını ihmal etmeden yeni dönemde Türkiye - Çin ilişkilerindeki fırsatlar ve tamamlayıcılık ilişkisini stratejik bir bakış açısı ile Türk ve Çin kamuoyu nezdinde ortaya koymak ve kurumsal, entelektüel bir zemin inşa etmektir.

2. TÜRKİYE - ÇİN FORUMU



第二届 土耳其中国论坛

Ana Tema

Yeni Dönem Türkiye - Çin İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler

Alt Temalar

Sektörel ve Finansal Derinleşme için Perspektifler

İpek Yolu Entegrasyonu ve Türkiye

Güvenlik ve Savunma Sanayii

Yatırım, Ticaret, Altyapı ve Müteahhitlik

Kamu Diplomasisi; Yerel Yönetimler, Sivil Toplum, Düşünce Kuruluşları ve Medya

Devlet Doğasının Değişimi, Beklenti Yönetimi ve Çok Boyutlu Güvenlik

ASEAN Bölgesi, Şangay İşbirliği Örgütü vb ve Asya'da Entegrasyon

Enerji, Su ve Gıda Güvenliği

Bilim ve Teknoloji, Akademi ve Kültür

Orta Doğu - Afrika, Güney ve Orta Asya